

σά σκιά ζουντανή κατεβαίνω κοντά σου,
πὸ χλωμὸ μέτωπό σου μ' ἀγάπη φιλῶ...

Πολεμῶ μέσ' στὸ νοῦ σου τὴν ἀσπλαχνὴ λήθη...
κ' ἱστορῶ, μὲ τραγοῦδι, σιγὰ, μαγικὸ,
πεθαμμένης ἀγάπης παλιὸ παραμῦθι...
καὶ στὸν ὕπνο σου ὄνειρο πλέχω γλυκὸ!

Πόλη

Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΟΥ ΣΑΛΟΝΙΟΥ

Η ΕΝΑΡΕΤΗ!

Ἡ Κα 'Εναρετοπούλου εἶχε τὴ συνήθεια νὰ κρατῇ ἡμερολόγιο, γιὰ νὰ γράφῃ καὶ μέσα κάθε τῆς πόθο, κάθε τῆς σκέψης κρούρη, καὶ κάθε γεγονότος τῆς ζωῆς τῆς. Θῆτανε κατὰ παραπάνου ἀπὸ σαραντάρια, μολονότι δὲν τὸ εἶχε τίποτε νὰ πῇ, πῶς γεννήθηκε δέκα χρόνια κατόπι ἀπὸ τὴν 'Ενωσὴν, μὲ μορφὴ, ποὺ ἀνάγκαιζε τὸν κόσμον — τὸν κακόγλωστο πάντα — νὰ λήθῃ, πῶς ἂν ὁ πατέρας τῆς δὲν εἶχε φροντίσῃ μαζί μὲ τὴν θυγατέρα τοῦ νὰ δώσῃ καὶ τὸ ἀντιστάχωμα σὲ ἀρκετὰς χιλιάδες δὲ θὰ τὴν πάντρευε ποτὶ.

Κάνω τὴν ἀδιακρίσια ν' ἀντιγράφω μερικὰ ἀπὸ τὸ ἡμερολόγιό τῆς.

Ἀπριλίου 4. — Ἐκῆνα τὴ σύγκρισιν 'Εκείνου μὲ τὸν ἄντρα μου. Πόσο χοντρός ὁ δεύτερος καὶ πόσο χαριτωμένος καὶ λεπτὸς ἐκεῖνος! Εἶναι ἀνεξήγητο, πῶς ἀμέσως ἀπὸ τὴν πρώτην φοράν, ποῦ τὸν εἶδα, ἐννοίωσα πῶς δὲ μοῦ ἦτανε ξένος καὶ πῶς κατὰ τὴν μετὰ τὴν ἐξομολόγησιν μου, πῶς θὰ αἰστάνομαι ἀλλοιῶται τὸ εἶναι μου, πῶς θ' ἀγαποῦσα, ὦ ναί! θ' ἀγαποῦσα, γιὰτὶ αὐτὸ εἶναι ἡ λέξις, ποὺ ἄρμοζει.

Ἀπριλίου 15. — Οὔτε μὲ προσέχει καὶ ὅμως μὴ τοῦ ματιὰ θὰ μ' ἔκανε τὴν πιὸ εὐτυχισμένην τοῦ κόσμου. Εἶναι τάχα ἀμαρτία νὰ διψῶ γι' ἀγάπην, ἀφοῦ ἡ τύχη μου θέλησε νὰ τὸν γνωρίσω;

Μαγίου 2. — Ἀχ! ἡ χτεσινὴ βραδεῖα, μαγεῖα, ὄνειρο, εὐτυχία! Ἐπῆγα στὸ θέατρο μὲ τὴν φιλενάδα μου, τὴν Κα Δ. Κείνος ποτὶ δὲν ἔρχεται νὰ μᾶς χαιρετήσῃ στὸ θεαρεῖο, ὅταν εἶμαι μονάχη μὲ τὸν ἄντρα μου. Δείχνει μὴ τέτοια ἀδιαφορία, ποὺ μοῦ φραμακεύει τὴ ζωὴ. Μὰ ψὲς δὲν ἔμουν μονάχη καὶ μὲ τὴν Κ. Δ. γνωρίζονταν πολὺ, εἶναι καὶ ὑποχρεω-

μένος σ' αὐτήν, γιὰτὶ πάντα τὸν καλεῖ στὶς ἀπογευματινὰς τῆς. Γιὰ τοῦτο, ἔπειτ' ἀπὸ τὴν δευτέρην πράξιν ἀνοίγει ἡ θύρα καὶ ποῖος μπαίνει; Ἐκεῖνος. Ἀχ! πῶς χτυποῦσε ἡ καρδιά μου, ἐνόμιζα, πῶς θὰ λειποθυμήσω. Κάθισεν καὶ ἔρχισεν τὶς κουβέντες: μιλοῦσε γιὰ ὅλα μὲ τόσῃ ἐξυπνάδα καὶ ἀφέλεια, ποὺ ἀκούοντας τὴν φωνὴν τοῦ, πίστευα πῶς ἀναιρεῖτο.

Ὅταν ἀνοίγῃ ἡ σκηνή, τοῦ προτείνουν νὰ μείνῃ ν' ἀκούσῃ τὴν τρίτην πράξιν ἀπὸ τὸ θεαρεῖο καὶ δέχεται. Δὲν περνοῦν λίγα δευτερόλεπτα, ποῦ ἡ Κ. Δ. τοῦ λέει νὰ προσέξῃ τὴν ὁμορφὴν τουαλέττα τῆς πρίμας. Γιὰ νὰ τὴν ἰδῇ καλῆτερα, ἀναγκάστηκε νὰ σκύβῃ καὶ ὅπως ἦταν ἀπὸ τὸ μέρος μου, αἰστάνθηκα τὴν πνοὴν τοῦ ἀπάνου στὸ γυμνὸν ὤμο μου. Κεῖνὴ τὴν στιγμὴν δὲ θὰ τὴν λησμονήσω ποτὶ μου. Νοιώθω καὶ τῶρ' ἀκόμα τὴν ἰδίαν ἀνατριχίλα. Ἀχ, ἂν ἤθελε θῆμονα ἔτοιμη νὰ λησμονήσω ὅλα, ἄντρα, παιδιὰ, κοινωνία, θρησκεία, γιὰ τὴν ἀγάπην τοῦ. Εἶμαι τόσο δυστυχισμένη ἐξ αἰτίας τοῦ!

II

Μὴ μέρη κατόπι — τὶς τρεῖς Μαγιοῦ — σὲ μιὰ ἀπογευματινὴν ἡ Κ. Δ. Ἐναρετοπούλου μὲ μαῦρο φόρεμα — σοβαρὸν, ὅπως ἄρμοζε στὸ χαρακτήρα καὶ στὶς ἀρχὰς τῆς — ἀκούει μὲ προσοχὴν νὰ σιγοφιθυρίζουν κοντὰ τῆς γιὰ μιὰ νέα κυρία, ποὺ τὴν ἐρωτεύθηκε σοβαρὰ κάποιος ξένος, ποὺ περνοῦντας ἀπὸ τοὺς Κορφοὺς τὴν γνώρισε καὶ σταμάτησε ἐπιτήδεις γιὰ κείνη.

— «Εἶναι τὸς ὁμορφῇ, ποὺ ἀλήθεια μπορεῖ νὰ τρελλάνῃ κόσμον, ἔλεγον, καὶ τὸ καλῆτερον, ποὺ καὶ δὲν μπορεῖ νὰ τὴν κατηγορήσῃ οὔτε γιὰ κοκεταρίαν· εἶναι γνωστὸς ὁ χαρακτήρας τῆς καὶ γιὰ τοῦτο ὅλοι ξέρουν, πῶς εἶναι τέλεια ἀθώα γιὰ τὴν ἀγάπην ποῦ, χωρὶς αὐτὴ νὰ τὸ φαντάζεται, γεννήθηκε στὴν καρδίαν τοῦ ξένου».

— «Ἀφ' ὧς τ' αὐτὰ, διακόφτει σοβαρὰ ἡ Κα 'Εναρετοπούλου, μιὰ γυναῖκα ποὺ ξέρε νὰ βαστάξῃ τὴν θέσιν τῆς δὲν τὴν ἐρωτεύονται καὶ δὲν κάνει τὸν κόσμον νὰ μιλήγῃ αὐτῇ. Ἡ ἀληθινὴ Ἀρετὴ γιὰ τὴν γυναῖκα εἶναι νὰ μὴν τὴ μελετᾷ. Κι' ἀκούστε με μένα — πρόσθετε μὲ ὕφος ἐνέρετης, ποὺ θὰ μπορούσε νὰ τὸ πάρῃ γιὰ μοντέλον ὁ Χρυσόστομος — ὅσο καὶ ἂν ἀδιαφορῇ αὐτὴ ἡ κυρά, δὲ μπορεῖ παρὰ νὰ τὸν συλλογίζεταί, ἀφοῦ εἶναι θυμὰ τῆς, καὶ φτάνει μὴ τέτοια σκέψιν, ὅσο σπάνια καὶ ἂν γίνεταί, γιὰ νὰ τὴν καταδικάσῃ. Δοξάζω τὸ Θεὸ, ποὺ δὲν

ἔδωκα ποτὶ ἀφορμὴν νὰ μιλήσουν γιὰ μένα...»

Ἦδὼ σταμάτησε, γιὰτὶ τὴν ἰδίαν στιγμὴν ὁ ἥρωας τοῦ ἡμερολογίου τῆς ἐμπαινε στὴ σάλα καὶ στὴ θέα τοῦ τοῦ χτυποκάρδ: τῆς, ποὺ τὴν ἀνάγκασε νὰ σιωπᾷ, σὺλλεγε πῶς τὰ χεῖλιά τῆς, ποὺ ἀνοίχτηκαν γιὰ νὰ κατηγορήσουν μὲν ἀθώα, διψοῦσαν γιὰ τὸ μποδισμένο φιλὶ, φτάνει ν' ἀποφασίσαν... νὰ τῆς τὸ δώσουν.

Καθβαδάτες 27/2/06

ΕΙΡΗΝΗ Α. ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ

ΑΠΟ ΤΑ ΝΟΥΦΑΡΑ

ΜΑΓΙΑ

Κ' εἶδα παράξενα ὄνειρα
στὸ μαγιομένον ὕπνο...

— Ἦρθες μου μάλιστα Ὁμορφιά
ποῦ ἀκαρτερῶ στὸν ὕπνο.

Σὲ ἀνύδρεσα, σὲ γνώρισα,
τῶν ἀγνωστων πλανεύτρα,
κι' Ἀστράτα θωρῶ σε γιὰ Σωθρία
τοῦ ὄνειρατου γητεύτρα.

Πῆρα τ' ἀσημοπότηρον
ἀπὸ τὰ κρίνα σου δαχτύλια
καὶ γλύκανά μου τὴν ψυχὴν,
καὶ πίκρανα τὰ χεῖλιά.

Ἦρθες μου μάλιστα Ὁμορφιά
ποῦ ἀκαρτερῶ στὸν ὕπνο.

Λίμνες σμαραγδένιες
λούζανε βοδὸφύλλα
καὶ ζωδιὸς κρινένιες
μ' ἄχραντα ματὸφύλλα.

Οἱ καπνοὶ μου ἀράξαν
σὲ λιμνία ὄνειρατα·
τὰ φίλά μου τάξαν
ἀπὸ μάγια, πῆρα τα

Τὰ δοντρά μιλούσανε
λόγια γλυκομίλητα
στὰ νερά ποῦ λούσανε
τὰ κερμὰ τ' ἀφιέλτα.

Ὅ τὰ παράξενα ὄνειρα
στὸ μαγιομένον ὕπνο...

Θρηνῶ σας μάγια ποῦ λυθῆκατε,
κι' ἐνα ἀλλήλοῦ καίγω σας μυστηριακό...
ἰσοῦ λειτουργιὰ μὲς στὴν ψυχὴν μου ἀπόλη-
σε,

βουδῆ, σ' ἐνα σπερνὸ θρηνητικό;

ΚΩΣΤΑΣ ΓΑΖΙΑΣ

ΛΕΙΟΧΟΣ

ΣΩΚΡΑΤΙΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΘΑΝΑΤΟ).

Μεταφρασμένος ἀπὸ τὸν γράφο καὶ ἀπὸ
τὴν ἔκδοσιν τοῦ Καρ. Ἐρμαν.

(Σημείωμα τοῦ Μεταφρ. Ὁ διάλογος τοῦτος βρισκεται καὶ μέσα στὰ ἔργα τοῦ Πλάτωνα ἀπὸ παλιὰ συνθήματα· μὰ ὅλοι οἱ φιλόλογοι, ἄρχαιοι καὶ νεώτεροι, παραδέχονται πῶς δὲ γράφηκεν ἀπὸ τὸν ἴδιον. Πολλοὶ θέλουν νὰ εἰποῦν δὲ εἶναι τοῦ φιλοσόφου Αἰσκίνη, φίλου καὶ μαθητῆ τοῦ Σωκράτη· καὶ τοῦτοι στηρίζονται ἐν μερικῇ μαρτυρίᾳ ἀρχαίων, καθὼς τὸν Ἀρποκρατίωνα, ποὺ μέσα στὸ λεξικόν του καὶ στὴ λέξιν Ἀξίλοχος λέει: «Ἀπὸ τὸν Αἰσκίνην τὸ Σωκρατικὸν ἄρχει διάλογος ποὺ λέγεται Ἀξίλοχος». Κι' ὁ Σουΐδας, στὸ λεξικόν του καὶ αὐτὸς καὶ στὴ λέξιν Αἰσκίνης, μαζί μὲ καμιά δεκαπενταριά ἄλλους διαλόγους, γραμμένους τάχα ἀπὸ τὸν Αἰσκίνην, ἀναφέρει καὶ ἕνα μὲ τὸν τίτλον Ἀξίλοχος. Μὰ αὐτὲς οἱ δύο μαρτυρίαι καὶ μερικὲς ἄλλαι

πρὸς ἀσκήματα· δὲν εἶναι ἀρκετὰς νὰ μᾶς κάμουν νὰ πιστέψουμε πῶς ὁ Ἀξίλοχος γράφηκε ἀπὸ τὸν Αἰσκίνη. Καὶ νὰ οἱ λόγοι:

Ὁ Ἀθήναιος στοὺς «Δειπνοσοφιστὰς» Βιβλ. V κεφ. 20 λέει, δὲ ὁ Αἰσκίνης στὸ διάλογόν του Ἀξίλοχος κατακρίνει σκληρὰ τὸν Ἀλκιβιάδην γιὰτὶ ἦτανε μεθύστακας καὶ κυνηγοῦσε τὶς ξένες γυναῖκες. Τὰ λόγια ὅμως τοῦτα δὲν τὰ βρισκόμεν μέσα στὸν Ἀξίλοχον, ποὺ μεταφράζουμε. Δὲ βρισκόμεν ἀκόμα καὶ μιὰ λέξιν τοῦ λεξικογράφου Πολυδεύκη, ποὺ λέει: Ἄλλως σ' αὐτοὺς ν' ἀνήκανε καὶ οἱ ἀλεκτρομυνοτρόφοι καθὼς τοὺς ὀνομάτισε ὁ Αἰσκίνης στὸν Ἀξίλοχον. Κι' ὁ Ἀθήναιος καὶ ὁ Πολυδεύκης εἶναι μάρτυρες πρὸς ἀξιοπιστοί· ἀπὸ τὸν Ἀρποκρατίωνα καὶ τὸ Σουΐδα, γιὰτὶ ὅχι μόνον πρόσθεσαν περισσώτερον στὴ δουλιὰ τους καὶ δὲν λέγανε γιὰ τοὺς προσηγμένους τοὺς συγγραφέντες τὸ ἀπὸδειχναν καὶ μὲ λόγια παρμένα ἀπὸ τὰ ἔργα ἐκείνων, παρὰ ἦταν καὶ πρὸς παλαιοί.

Μὰ ἐξὸν ἀπ' αὐτὰ, βλέπουμε καὶ ἀπὸ τὸ ἴδιον τὸ κείμενον πῶς ὁ διάλογος δὲν εἶναι μῆτε τοῦ Πλάτωνα, μῆτε τοῦ Αἰσκίνης, γιὰτὶ καθὼς παρατήρησαν καὶ ὁ Γερμανὸς Bekker στὴ Λατινικὴν τοῦ ἔκδοσιν, καὶ ὁ Φραντζέσκος Κουζέν, καὶ ἄλλοι, ὑπάρχει μὴ δὲ ἀκέραια φράση «ὁ θάνατος δὲν εἶναι τώρα γιὰ σένα, γιὰτὶ δὲν ἔχεις πεθάνει» μῆτε ἂν πεθάνῃς θὰ ὑπάρχει γιὰ σένα, ἐπειδὴ δὲ θὰ ζῇς, ποὺ εἶναι ὁ πᾶνω-κάτω ἴδιον τὰ λόγια τοῦ φιλοσόφου Ἐπίκουρου «ὁ θάνατος,

ὅταν ζῶ, δὲν ὑπάρχει, καὶ ὅταν ὑπάρχει, δὲ ζῶ». Καὶ ξέ-
ρουμε δὲ ὁ Ἐπίκουρος ἀκούστηκεν ἀργότερα (306 π.χ.)
ἀπὸ τὸν Πλάτωνα καὶ τὸν Αἰσκίνη (399 π.χ.) καὶ δὲ πο-
λέμησε ἄγρια τὴ Σωκρατικὴν ἢ Πλατωνικὴν φιλοσοφίαν.
Ἀκόμη καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ διαλόγου, ποὺ δὲ μοιάζει καθόλου
μὲ τὴν ἀρχὴν τῶν γνήσιων Πλατωνικῶν διαλόγων, καὶ μερι-
κὰ ἄλλα μέρη ὅμοια σημαντικὰ, δείχνουν δὲ ὁ Ἀξίλοχος
γράφει στὰ κατοπινὰ, ἀπὸ τὸν Πλάτωνα καὶ τὸν Αἰσκίνη,
χρόνια. Εἶναι στὸ κείμενον καὶ ἡ φράσις «ἀγαθὸς δαίμων»
ποὺ δὲν ταιριάζει μὲ τὴν Πλατωνικὴν φιλοσοφίαν, γιὰτὶ,
καθὼς λέει καὶ ὁ Κουζέν, ὁ Πλάτωνας δὲ χωρὶς τοὺς θεοὺς
σὲ καλοὺς καὶ κακοὺς. Ὁ δικός μας ὁ Νεόφυτος Δούκας
θέλει τὴν φράσιν «ἀγαθὸς δαίμων» νὰ τὴν ἐξηγήσῃ «καλὸς
ἄγγελος» ὅπως τὸ λέμε καὶ σήμερον· μὰ τότε πρέπει νὰ
κατεβῶμε ἱσάμε τὰ χριστιανικὰ χρόνια γιὰ νὰ βροῦμε τὸ
συγγραφεῖα του, πρῶτον ποὺ δὲν εἶναι σωστὸ, γιὰτὶ τὸ ὄ-
νομα τοῦ διαλόγου εἶναι καθάριον Ἀττικόν, τῶν καλῶν χρό-
νων.

Ὅλ' αὐτὰ τὰ λοιπὰ ἄρχουν νὰ μᾶς πείσουν δὲ ὁ
Ἀξίλοχος δὲ γράφηκε μῆτε ἀπὸ τὸν Πλάτωνα, μῆτε ἀπὸ
τὸν Αἰσκίνη. Κ' εἶναι μέγαλο κρῖμα νὰ μὴν εἶναι τοῦ
Αἰσκίνης, γιὰτὶ ἀλλιῶς θὰ εἶχε κάποιον δαίμονα τῆς τέ-
χνης τοῦ φιλοσόφου αὐτοῦ καὶ συγγραφεῖα, ποὺ φημίζονταν
ὅσο παίρνει καὶ σὲ πολὺ κατοπινὰ χρόνια γιὰ τὴν ἀφέλεια
καὶ τὴν χάρη τοῦ λεχτικοῦ του. Ὁ Ἐρμολόγιος τουλάχισ-